

Protokollen er godkjent 01.04.09.

Protokoll Kirkerådet (KR)

05.-06.03.2009

Kirkens hus, Oslo

Til stede:

Berit Hagen Agøy
Jorund Andersen
Nils-Tore Andersen
Petter N. Dille
Terje Fonk
Arne Backer Grønningseter
Tore Johnsen
Lars Erlend Kielland
Svein Arne Lindø

Svein Malmbekk
Johanne M. Ressem
Ingunn Rinde
Kjersti T. Rogne
Olav Skjevesland
Harald Nyeggen Sommer
Tone Synnøve Øygard Steinkopf
Anne L. Tveter

Fravær under enkelte saker, ved behandling og/eller da vedtak ble fattet:

Olav Skjevesland under sak 8, 9, 18, 19, 20/09
Anne L. Tveter under sak 1, 8-15, 18-22 og 24/09
Tore Johnsen under sak 18, 19 og 20/09

Til stede fra sekretariatet:

Per Kristian Aschim
Ole-Inge Bekkelund
Per E. Dehlin
Vibeke Fjeld
Guro Hellgren
Jens-Petter Johnsen
Svein M. Køhn
Gard Lindseth

Øyvind Meling
Gerd Karin Røsæg
Jahn-Oluf Skonnord
Synnøve Hinnaland Stendal
Per Tanggaard
Olav Fykse Tveit
Sissel Vartdal
Gunnar Westermoen
Paul Erik Wirgenes

Konsulentene var primært til stede under behandling av egne saker. Møtet ble ledet av Nils-Tore Andersen, og som vanlig fulgte en ordningen med en saksordfører for hver sak. Det var ingen merknader til innkallingen. Møtet ble innledet med andakt og leders tale.

Saksliste

Saksnr.	Arkivsak	Sakstittel
001/09	09/36	Referatsaker
002/09	09/38	Orienteringssaker
003/09	06/332	Årsmelding for de sentralkirkelige råd 2008
004/09	06/333	Årsplan for de sentralkirkelige råd 2009
005/09	07/289	Budsjett for de sentralkirkelige råd 2009
006/09	08/237	Statsbudsjettet 2010. Prioriteringer for det helhetskirkelige området
007/09	08/237	Statsbudsjettet 2010. Prioriteringer for Kirkerådet
008/09	08/273	Opplysningsvesenets fond 2009 - Tildeling av midler
009/09	09/59	Evaluering av Kirkemøtet 2008. Program og foreløpig saksliste for Kirkemøtet 2009
010/09	08/76	Høringsuttalelse NOU 2007:13 Den nye sameretten
011/09	07/21	Fastsettelse av møtedatoer for Kirkerådet 2010
012/09	06/331	Oppnevning av styremedlemmer til Norges Kristne Råd 2009-2011
013/09	09/69	Tidspunkt for fremtidige Kirkemøter
014/09	05/527	Oppnevning av vararepresentant til styret i Kirkens Familievern
015/09	06/611	Enkelte endringer i Regler om sammensetning av og valg til de døvekirkelige organer, og om formene for deres virksomhet
016/09	06/534	Særskilde preiketekstar 2010-2011
017/09	09/40	Tilsetting av avdelingsdirektør i Avdeling for menighetsutvikling U.OFF.
018/09	08/259	Delegering av fullmakt for tilsetting av generalsekretær i Samisk kirkeråd
019/09	09/64	Delegering av fullmakt for tilsetting av avdelingsdirektør i Avdeling for kommunikasjon, informasjon og IT (kommunikasjonsdirektør)
020/09	08/205	Særskilte regler for de kirkelige valg 2009 - endringer og justeringer
021/09	06/588	Supplerende oppnevning av vara, LVFs generalforsamling 2010
022/09	08/246	Supplerende oppnevning av delegat og vara, KEKs generalforsamling 2009
023/09	07/248	Oppfølging av den nye ekteskapsloven
024/09	09/37	Eventuelt - Bispenominasjon i Stavanger

KR 001/09   Referatsaker

---

1. Referat fra SMM, 3.09.08
2. Protokoll fra Samisk kirkeråd, 3.-4.09.08
3. Protokoll fra Mellomkirkelig råd, 8.-9.09.08
4. Protokoll fra Bispemøtet, 2.-7.10.08 (utsendt til KM 2008)
5. Protokoll fra KR/AU 14.11.08 (tidligere utsendt)
6. Protokoll fra KR/AU 12.12.08 (tidligere utsendt)
7. Protokoll fra styringsgruppa for trosopplæring, 8.12.08
8. Protokoll fra styringsgruppa for trosopplæring, 20.01.09
9. Protokoll fra Bispemøtet, 27.-28.01.09
10. Protokoll fra KR/AU 19.02.09
11. Referat fra møte i Utvalg for kjønn og likestilling, 25.09.08
12. Referat fra møte i Utvalg for kjønn og likestilling, 20.11.08
13. Referat fra møte i Utvalg for kjønn og likestilling, 26.02.09

KR-001/09 Vedtak:

Kirkerådet tar referatsakene til orientering.

KR 002/09   Orienteringssaker

---

1. Orienteringer fra Bispemøtet, MKR, SKR og KR (muntlig)
2. Endringer i utlendingsforskriften - Oppfølging av regjeringens innstramning av asylpolitikken, høringssvar, 08.01.09
3. Statsbudsjettet 2009, Trosopplæringsreformen, tildelingsbrev fra KKD, 09.01.09
4. Oversendelse av forslag til liturgisk musikk, 30.01.09
5. Uttalelse fra Mellomkirkelig råd: Nei til ny blasfemiparagraf, 03.02.09
6. Bispemøtets arbeidsform og presesfunksjon, sak BM 03/09 (utredning, vedtak og oversendelsesbrev til KKD)
7. Ny organisasjonsstruktur for Kirkerådets sekretariat
8. Høring - Plan for trosopplæring i Den norske kirke, 09.02.09
9. Oversikt over høringsutvalgene for gudstjenestereformen
10. Ot.prp. nr. 34 (2008-2009) Om lov om endring i lov 7. juni 1996 nr. 31 om Den norske kirke
11. St.prp. nr. 39 (2008-2009) Om endringer i statsbudsjettet for 2009 under Kultur- og kirke departementet (demokratireformen i Den norske kirke)
12. Bærekraft og skaperverk, et felles kirkelig tiår for endring i kirke og samfunn

13. Høringsbrev – Pilegrimsmotivet som nasjonal satsing, 12.02.09
14. Høringssvar – Endring av likestillingsloven § 4 – forbud mot å spørre om graviditet, 06.11.08
15. Høyringsssvar – Inkorporering av kvinnediskrimineringskonvensjonen i menneskerettslova, 23.01.09
16. Tilskudd til istandsetting av kirkebygg – utvidet investeringsrammeunder rentekompensasjonsordningen for kirkebygg m.m., rundskriv fra KKD, 16.02.09.

KR-002/09 Vedtak:

Kirkerådet tar sakene til orientering med de kommentarer som fremkom i møtet.

KR 003/09   Årsmelding for de sentralkirkelige råd 2008

KR-003/09 Vedtak:

1. Kirkerådet godkjenner meldingen om virksomheten i Kirkerådet, Samisk kirkeråd og Mellomkirkelig råd i 2008 med de merknader som er fremkommet i møtet.
2. Årsmeldingen oversendes Kultur- og Kirkedepartementet og Kirkemøtet til orientering.
3. Kirkerådet ber direktør utarbeide en kortversjon av årsmeldingen som kan sendes ut til landets menigheter mm.

KR 004/09   Årsplan for de sentralkirkelige råd 2009

Kirkerådets behandling

Kirkerådet vektla i sin behandling av årsplanen at det fortsatt må være en tydelig satsing på ”Kirke for 18-30”, blant annet mht lederutvikling for unge.

KR-004/09 Vedtak:

Kirkerådet vedtar det fremlagte forslag til samlet årsplan for Kirkerådet, Mellomkirkelig råd og Samisk kirkeråd for 2009 med de endringer som fremkom i møtet.

KR-005/09 Vedtak:

Kirkerådet vedtar den fremlagte budsjettfordeling for 2009 for Mellomkirkelig råds, Samisk kirkeråds og Kirkerådets virksomhet.

Kirkerådets behandling

Svein Arne Lindø fremmet forslag om ny formulering i pkt. 1:

”Kirkerådet vil be om at departementet tar initiativ overfor KRD med sikte på å legge sterkere føringer for å benytte noe mer av overføringene til kommunen til de kirkelige utgiftsforpliktelsene.”

Forslaget ble vedtatt.

Svein Malmbekk fremmet forslag om å ta inn lulesamisk stillingsressurs i pkt. 2

Forslaget falt.

Hele forslaget ble enstemmig vedtatt.

KR-006/09 Vedtak:

1. Kirkerådet vil uttrykke bekymring for lokalkirkens økonomi og vil sterkt understreke behovet for økte tildelinger til lokalkirken.

Kirkerådet vil be om at departementet tar initiativ overfor KRD med sikte på å legge sterkere føringer for å benytte noe mer av overføringene til kommunen til de kirkelige utgiftsforpliktelsene.

Kirkerådet mener rammene for rentekompensasjonsordningen bør økes og bli en fast ordning.

2. På de felleskirkelige tiltakene vil Kirkerådet prioritere Trosopplæringsreformen, prestestillinger i menigheter med sterk befolkningsvekst og spesialprestestillinger, diakonal satsing på sentralt, regionalt og lokalt nivå samt ressurser til arbeidet med valg og demokrati.

3. Kirkerådet ber om at det fra statlige kulturmidler i 2009 økes tilsvarende i 2010 slik at den kirkelige kultursatsingen kan utvikles i alle bispedømmerådene.
4. Kirkerådet peker på behovet for økt tilskudd til forsøks- og utviklingstiltak i kirken/menighetene utover de 4 mill kr som er bevilget for 2009.
5. Kirkerådet ber om at det nå stilles bevilgninger til disposisjon både sentralt og regionalt slik at Den norske kirkes engasjement rundt klima, miljø, forbruk og rettferdig fordeling/fattigdomsbekjempelse internasjonalt kan følges opp.
(jfr. Kirkemøtets vedtak i sak KM 5/08 Bærekraft og skaperverk og sak KM 4/07 Truet liv – troens svar.)

KR 007/09   Statsbudsjettet 2010. Prioriteringer for Kirkerådet

---

KR-007/09 Vedtak:

Kirkerådet prioriterer følgende tiltak for 2010 på grunnlag av nedennevnte satsingsområder:

1. Trosopplæringsreformen – videre opptrapping
2. IKT-utvikling
3. Økte kostnader til ledelse og administrasjon
4. Menighetsutvikling og gudstjenesteliv (samkjøring av planarbeid)
5. Samisk kirkeliv
6. Rekruttering
7. Kontingenter til økumeniske organisasjoner
8. Skaperverk og bærekraft

KR 008/09   Opplysningsvesenets fond 2009 - Tildeling av midler

---

Kirkerådets behandling

Harald Nyeggen Sommer fremmet forslag om at prosjekt nr. 4 NKSS kr. 50.000 utgår, og at tildeling til Kirkens Ressurssenter mot vold og seksuelle overgrep økes med kr. 50.000.

Forslaget falt med 6 mot 7 stemmer.

KR-008/09 Vedtak:

Tildelingen fra Opplysningsvesenets fond til kirkelige formål er for 2009: **kr 23 500 000**

Kirkerådet gir direktør fullmakt til å omdisponere innenfor Kirkerådets prosjekter. Brukes det lite på et prosjekt, kan midler overføres til et annet prosjekt.

Fellestiltak: kr 8 511 900

Kirkerådet avsetter til økumeniske kontingenter (pålagt gjennom St.prp nr. 1): kr 3 914 000

Kirkerådet avsetter til generalforsamlinger og delegasjonsutgifter: kr 452 000

10 % til søsterkirker, fordelt av Mellomkirkelig råd: kr 1 913 400

Administrasjonstilskudd: kr 2 232 500

Kirkemøtets andel: kr 7 494 050

Av Kirkemøtets andel avsetter Kirkerådet til kirkelige pilotprosjekter og Kirkerådets prosjekter: kr 4 431 050

Av Kirkemøtets andel avsetter Kirkerådet til prosjekter innenfor samisk kirkeliv: kr 700 000

Av Kirkemøtets andel avsetter Kirkerådet til eksterne prosjekter i henhold til saksutredningen: kr 2 363 000

Bispedømmenes andel: kr 7 494 050

Til bispedømmene tildeles følgende beløp:

Bispedømme	Tildelingssum 1	Regionale SMM-tiltak
Oslo	517 918	100 000
Borg	607 435	100 000
Hamar	690 557	100 000
Tunsberg	569 070	100 000
Agder og Telemark	639 405	100 000
Stavanger	466 766	100 000
Bjørgvin	812 044	100 000
Møre	453 978	100 000
Nidaros	633 011	100 000
Sør-Hålogaland	492 342	100 000
Nord-Hålogaland	511 524	100 000

KR 009/09   Evaluering av Kirkemøtet 2008. Program og foreløpig saksliste for Kirkemøtet 2009

KR-009/09 Vedtak:

1. Kirkerådet vedtar følgende foreløpige saksliste for Kirkemøtet 2009:

- KM 01/09   Innstilling fra protokollkomiteen
KM 02/09   Valg og oppnevninger
KM 03/08   Orienteringssaker
                  1. Statusrapport fra arbeidet med Reform av kirkens gudstjenesteliv
                  2. Protokoll fra Ungdommens kirkemøte 2009
                  3. Protokoll fra Bispemøtet 2009
                  4. Årsmelding for Sjømannskirken/Norsk kirke i utlandet 2008
                  5. Årsmelding for Døvekirkenes fellesråd 2008
                  6. Årsmelding for De sentralkirkelige råd 2008
KM 04/08   Plan for trosopplæring
KM 05/09   Kirke for 18 – 30
KM 06/09   Regler for valg av Kirkeråd
KM 07/09   Migrantmenigheter

2. Kirkerådet ber sekretariatet arbeide videre med planleggingen av Kirkemøtet 2009 med utgangspunkt i de synspunkter som fremkom i møtet.

KR 010/09   Høringsuttalelse NOU 2007:13 Den nye sameretten

KR-010/09 Vedtak:

Kirkerådet vedtar den vedlagte høringsuttalelsen (se bak i protokollen).

KR 011/09   Fastsettelse av møtedatoer for Kirkerådet 2010

KR-011/09 Vedtak:

Kirkerådet fastsetter følgende møtedatoer for 2010:

- Torsdag 11.- lørdag 13. mars
Torsdag 27.- lørdag 29. mai
Onsdag 15.- fredag 17. september

KR 012/09

Oppnevning av styremedlemmer til Norges Kristne Råd 2009-2011

KR-012/09 Vedtak:

Kirkerådet gjenoppnevner følgende personer til styret i Norges Kristne Råd for perioden fra Rådsmøtet 2009 til og med Rådsmøtet 2011:

Medlem:

Generalsekretæren i MKR

Oslo biskop

Anne Karin Kristensen

Vara:

ass. generalsekretær

domprosten i Oslo bispedømme

Marianne Kraft

KR 013/09

Tidspunkt for fremtidige Kirkemøter

Kirkerådets behandling

Lars Erlend Kielland fremmet forslag om at endring av tidspunkt for Kirkemøtet gjøres gjeldende fra 2012.

Forslaget falt med 6 mot 8 stemmer.

KR-013/09 Vedtak:

1. Kirkemøtet fra og med 2011 legges til første hele uken etter påske. Dersom påsken kommer så sent at Kirkemøtet vil bli lagt til begynnelsen av mai, legges Kirkemøtets start til to uker før palmesøndag.
2. Kirkerådet mener det er viktig at tidspunktet fra når en blir valgt inn i et råd til når rådet trer i funksjon, bør være så kort som mulig. Kirkerådet går inn for at Kirkerådet trer i funksjon umiddelbart etter at medlemmene er valgt, for å sikre en best mulig forankring i bispedømmerådene.

**KR 014/09   Oppnevning av vararepresentant til styret i Kirkens
Familievern**

KR-014/09 Vedtak:

Kirkerådet oppnevner diakonirådgiver Terje M. Lund som vararepresentant til styret i Kirkens Familievern for 2009 og 2010.

**KR 015/09   Enkelte endringer i Regler om sammensetning av og
valg til de døvekirkelige organer, og om formene for
deres virksomhet**

KR-015/09 Vedtak:

Saken sendes tilbake til Døvekirkenes fellesråd for ny vurdering ut fra de momenter som er beskrevet i saksdokumentet.

KR 016/09   Særskilde preiketekstar 2010-2011

Kirkerådets behandling

Olav Skjevesland fremmet forslag om å stryke særskilt tekst 13. søndag e. pinse.

Forslaget ble enstemmig vedtatt.

Administrasjonen orienterte om at vedtaket fattes under forutsetning av at Bispemøtet ikke har noen innvendinger.

KR-016/09 Vedtak:

1.

Nynorsk

Kyrkjeåret 2010-2011 har evangelietekstane i 1. rekkja som preiketekstar med desse unntaka:

Søndag	Tekst	Tilleggstekst	Tidlegare brukt
3. søndag i advent:	Jes 35,3-10		1980/81 og 1994/95
Nyårsaftan:	Jer 29,11	T-tekst	1997/98
Oskeonsdag:	1 Joh 3,18-24	T-tekst	Ikkje brukt før
Skjærtorsdag:	Luk 22,14-20	T-tekst	1992/93
5. søndag e. påske:	Ef 3,14-21		1990/91
Pinsedag:	Apg 2,1-11		1998/99
7. søndag e. pinse:	5 Mos 30,11-16		1984/85
10. søndag e. pinse:	1 Kor 3,10-17		1978/79
19. søndag e. pinse:	Sal 73,23-28		1990/91
Bots- og bededag:	Hebr 3,7-14	T-tekst	Ikkje brukt før
22. søndag e. pinse:	2 Mos 3,11-15		1986/87
1. mai:	Amos 5,14-15		1998/99

Teksten for Langfredag er Luk 22,39-23,46.

Bokmål

Kirkeåret 2010-2011 har evangelietekstene i 1. rekke som pretekster med disse unntakene:

Søndag	Tekst	Tilleggstekst	Tidligere brukt
3. søndag i advent:	Jes 35,3-10		1980/81 og 1994/95
Nyttårsaftan:	Jer 29,11	T-tekst	1997/98
Askeonsdag:	1 Joh 3,18-24	T-tekst	Ikke tidligere brukt
Skjærtorsdag:	Luk 22,14-20	T-tekst	1992/93
5. søndag e. påske:	Ef 3,14-21		1990/91
Pinsedag:	Apg 2,1-11		1998/99

7. søndag e. pinse:	5 Mos 30,11-16		1984/85
10. søndag e. pinse:	1 Kor 3,10-17		1978/79
19. søndag e. pinse:	Sal 73,23-28		1990/91
Bots- og bededag	Hebr 3,7-14	T-tekst	Ikke tidligere brukt
22. søndag e. pinse:	2 Mos 3,11-15		1986/87
1. mai:	Amos 5,14-15		1998/99

Teksten for Langfredag er Luk 22,39-23,46.

2. Vedtaket er fattet under forutsetning av at Bispemøtet ikke har noen innvendinger.

KR 017/09   Tilsetting av avdelingsdirektør i Avdeling for menighetsutvikling

---

Saken ble behandlet i lukket møte. Øyvind Meling og Per E. Dehlin var til stede som representanter fra fagorganisasjonene.

KR-017/09 Vedtak:

Søker nr 2 Paul Erik Wirgenes tilsettes som avdelingsdirektør i Avdeling for menighetsutvikling.

KR 018/09   Delegering av fullmakt for tilsetting av generalsekretær i Samisk kirkeråd

---

KR-018/09 Vedtak:

Kirkerådet delegerer til Kirkerådets AU å tilsette i stilling som generalsekretær i henhold til personalreglementets § 9 nr. 1 i.f.

**KR 019/09   Delegering av fullmakt for tilsetting av
avdelingsdirektør i Avdeling for kommunikasjon,
informasjon og IT (kommunikasjonsdirektør)**

Kirkerådets behandling

Harald Nyeggen Sommer fremmet forslag om at tilsettingen foretas av Kirkerådet i maimøtet.

Forslaget falt mot 2 stemmer.

KR-019/09 Vedtak:

Kirkerådet delegerer til Kirkerådets AU å tilsette i stilling som kommunikasjonsdirektør i henhold til personalreglementets § 9 nr. 1 i.f.

**KR 020/09   Særskilte regler for de kirkelige valg 2009 -
endringer og justeringer**

KR-020/09 Vedtak:

1. Kirkerådet tar vurderingen av de rettslige og økonomiske rammebetingelsene for demokratireformen til orientering. De økonomiske rammebetingelsene tilsier ikke endringer i "Særskilte regler for de kirkelige valg 2009". Kirkerådet vil påpeke at de økonomiske rammene neppe er tilstrekkelig til full godtgjørelse til valgstyret og stemmestyret på linje med tilsvarende valgfunksjonærer ved stortingsvalget, og har merket seg at regjeringen legger til grunn at det nedlegges en viss frivillig innsats ved kirkevalg.
2. Kirkerådet vedtar følgende tillegg og endringer i "Særskilte regler ved de kirkelige valg 2009" vedtatt av Kirkemøtet (KM 11/08):

- Særskilte regler for valg av menighetsråd ved valgordningsforsøkene i 2009 (BM) § 4 og 5 skal lyde:

§ 4. Manntall

§ 4.1 I anledning valget benyttes et eget kirkelig manntall utarbeidet på grunnlag av det kirkelige medlemsregisteret. Manntallet skal inneholde alle stemmeberettigede medlemmer av Den norske kirke bosatt i soknet, jf. §§ 3.1 og 3.2.

§ 4.2 Opphevet

§ 4.3 Personer som ikke står oppført i det kirkelige manntall, men som mener seg stemmeberettiget ved menighetsrådsvalget, skal på den måte som finnes tjenlig, oppfordres til å melde seg til menighetskontoret innen 1. september.

På dette grunnlag utarbeider menighetsrådet et kirkelig manntall over personer som antas å ha stemmerett ved valget.

Også personer som er flyttet til menigheten etter 1. september og frem til valgdagen, kan avgi stemme, jf. § 11.4 fjerde ledd.

§ 4.4 Det utarbeidede manntall blir gjeldende for valgperioden. I denne tid skal dog personer føres inn i manntallet når de overfor menighetsrådets leder godtgjør at de har fått stemmerett i soknet og eventuelt strykes hvis det godtgjøres at de ikke lenger har slik stemmerett.

§ 5. Utlegging av manntall og kunngjøring om utlegging.

§ 5.1 Det kirkelige manntall skal senest 10. august legges ut til alminnelig ettersyn på offentlig kunngjort sted. Ettersynet reguleres på en slik måte at den enkelte person kun får kjennskap til opplysninger angående seg selv eller en annen person som en har fått fullmakt fra.

§ 5.2 Den som mener at vedkommende selv eller noen annen uriktig er blitt innført eller utelatt fra manntallet i soknet, kan kreve at valgstyret retter opp feilen. Kravet skal være skriftlig og begrunnet.

Menighetsrådet kan oppdatere manntallet så lenge det er praktisk mulig.

§ 5.3 Kunngjøring om utlegging av manntall og klagefrist skjer på den måten som menighetsrådet i samsvar med stedlig praksis finner nødvendig og tilstrekkelig.

- Særskilte reglar for val av sokneråd ved valordningsforsøka 2009 (NN) § 4 og 5 skal lyde:

§ 4. Manntal

§ 4.1 I valet vert det brukt eit eige kyrkjeleg manntal som er laga på grunnlag av det kyrkjelege medlemsregisteret. Manntalet skal innehalde alle medlemmar i Den norske kyrkja som har røysterett og er busette i soknet, jf. §§ 3.1 og 3.2.

§ 4.2 Oppheva

§ 4.3 Personar som ikkje står oppført i det kyrkjelege manntalet, men som meiner dei har røysterett ved soknerådsvalet, skal på ein eigna måte oppmodast om å melde seg til kyrkjelydskontoret innan 1. september.

På dette grunnlaget utarbeider soknerådet eit kyrkjeleg manntal over personar som ein reknar med har røysterett ved valet.

Personar som har flytta til kyrkjelyden etter 1. september og fram til valdagen, kan og røysta, jf. § 11.4 fjerde ledd.

§ 4.4 Manntalet som er utarbeidd vert gjeldande i valperioden. I denne tida skal likevel personar førast inn i manntalet når dei kan godtgjera for leiaren i soknerådet at dei har fått røysterett i soknet og eventuelt vert strokne dersom det kan dokumenterast at dei ikkje lenger har ein slik røysterett.

§ 5. Utlegging av manntal og kunngjering om utlegging.

§ 5.1 Det kyrkjelege manntalet skal leggjast ut seinast 10. august til alminneleg ettersyn på ein stad som er offentleg kunngjort. Ettersynet vert å regulera på ein slik måte at den einskilde personen berre får kjennskap til opplysningar om seg sjølv eller ein annan person som han har fått fullmakt frå.

§ 5.2 Den som meiner at ein sjølv eller nokon annan med urette er innført eller utelaten frå manntalet i soknet, kan krevje at valstyret rettar feilen. Kravet skal være skriftleg og grunngjeve.

Soknerådet kan oppdatera manntalet så lenge det praktisk er mogleg.

§ 5.3 Kunngjering om utlegging av manntal og klagefrist skjer på den måten som soknerådet ser som naudsynt og tilstrekkeleg i samsvar med praksisen på staden.

- *Særskilte regler for valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet i 2009 V § 2-1 skal lyde:*

§ 2-1 Nominasjonskomiteen for valg av leke medlemmer i Oslo bispedømme er nominasjonkomité for det særskilte valget av representant fra døvemenighetene til Oslo bispedømmeråd.

- *Særskilte regler for valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet i 2009 VIII § 1-2 annet punktum skal lyde:*

§ 1-2 (...) Frist for innberetning av resultatet ved direkte valg/direkte valgogang på leke medlemmer er 25. september.

3. Kirkerådet gir direktøren fullmakt til å foreta mindre justeringer i valgreglene.

**KR 021/09   Supplerende oppnevning av vara, LVFs
generalforsamling 2010**

KR-021/09 Vedtak:

Kirkerådet oppnevner Arne Backer Grønningsæter som vara for KR's nestleder Anne Louise Tveter til LVFs generalforsamling i 2010.

**KR 022/09   Supplerende oppnevning av delegat og vara, KEKs
generalforsamling 2009**

KR-022/09 Vedtak:

Kirkerådet ber sekretariatet i samarbeid med Samisk kirkeråd om å oppnevne to personer som kan erstatte delegat og varadelegat til KEKs generalforsamling i 2009, i samsvar med tidligere gitte retningslinjer for en balansert sammensetning av delegasjonen.

KR 023/09   Oppfølging av den nye ekteskapsloven

KR-023/09 Vedtak:

Kirkerådet ber om å få saken tilbake i sitt maimøte.

KR 024/09   Eventuelt - Bispenominasjon i Stavanger

Harald Nyeggen Sommer tok opp at det ikke var nominert noen kvinnelig kandidat til bispeembetet i Stavanger. Saken ble drøftet.

Vedlegg til sak KR 10/09

Kirkerådets høringsuttalelse til NOU 2007:13 *Den nye sameretten*

1. Kirkerådet takker for utredningen fra Samerettsutvalget NOU 2007: 13 *Den nye sameretten*. Kirkerådet ser at en har tatt lærdom av arbeidet med Finnmarksloven, og tatt inn over seg den kritikken som fulgte i samband med behandlingen av denne saken. Kirken er opptatt av likeverd for hele befolkningen, men likeverd kan ikke defineres bare på flertallsbefolkningens premisser. For Kirkerådet er det derfor viktig at en ny lovgivning på dette området anerkjenner samenes status som urfolk, og er i tråd med menneskerettighetene og folkeretten. Det er viktig at lovgivningen gjenspeiler det faktum at staten Norge er etablert på territoriet til to folk, det samiske og det norske, og at lovforslaget i denne sammenheng bidrar til forsoning og rettferdighet, og sikrer at mennesker med ulik identitet og historie kan leve sammen i det samme område.

Kirkerådet er positiv til store deler av de forslag som legges frem i NOU 2007: 13 *Den nye sameretten*, men har noen særskilte merknader.

2. Kirkerådet ser at spørsmålet om det bør etableres egne ordninger for å oppfylle statens folkerettslige forpliktelser om å kartlegge og anerkjenne rettigheter i de tradisjonelle samiske områdene fra og med Troms fylke og sørover, står sentralt i utredningen. Kirkerådet støtter forslaget om å opprette en utredende kommisjon (Kartleggingskommisjonen) og en egen særdomstol for de tradisjonelle samiske områdene fra og med Troms fylke og sørover – etter modell av Finnmarkskommisjonen og Utmarksdomstolen for Finnmark. Kirkerådet er her glad for at også sjøsamiske rettigheter til fjord og kystressursene inngår i Kartleggingskommisjonens mandatområde.

Kirkerådet har merket seg at det fra folkerettslig eksperthold er satt spørsmålsteget ved § 4 der det i mandatet er formulert at kartleggingskommisjonen skal utrede bruks- og eierrettigheter kun på grunnlag av nasjonal rett. Kirkerådet vil her be om at det eksplisitt i lovet gjøres klart at også folkeretten skal være grunnlag for utredningen av slike rettighetsspørsmål.

Kirkerådet ser at utvalget drøfter de enkelte bestemmelsene som skal gjelde for Kartleggingskommisjonen og utmarksdomstolen, og har merket seg at to av utvalgets medlemmer mener bare samer skal ha adgang til det særlige apparatet som Kartleggingskommisjonen og utmarksdomstolen vil utgjøre. Kirkerådet mener i likhet med flertallet at det ikke er hensiktsmessig å trekke noe slikt etnisk skille – og at ordningen bør være åpen både for samer og andre og også gjelde for samer fra svensk side.

3. Kirkerådet ser det som positivt at det innføres en ny forvaltningsordning for gjenværende statsgrunn i Nordland og Troms, men er usikker på om denne skal begrenses kun til disse to fylkene. Det viktig at dette nye eierorganet, *Hålogalandsallmenningen*, sikrer en tilstrekkelig samisk innflytelse. Kirkerådet har merket seg at flere av utvalgsmedlemmene ønsker en større grad av samisk representasjon i allmenningens styre og i de kommunale utmarksstyrene, samt at

dette også har fått støtte fra folkerettslig eksperthold. Kirkerådet ber om at slik representasjon er i tråd med folkeretten.

4. Kirkerådet har merket seg den uroen som er signalisert fra bredden av sørsamiske miljøer. Det hevdes at samiske rettigheter med samerettsutvalgets lovforslag vil stå svakere sør for Nordland. Kirkerådet støtter denne oppfatningen.

Fjellogen definerer samiske rettigheter kun som en reindriftsrett, og kun som en bruksrett. Implisitt forutsettes det at det ikke eksisterer områder i det sørsamiske området som berettiger eiendomsrett og besittelsesrett i henhold til ILO – konvensjon nr. 169 artikkel 14 (1). Dette er det stilt spørsmålstegn ved fra folkerettslig eksperthold.

Kirkerådet merker seg også at sørsamenes eventuelle rettigheter basert på bruk knyttet til jakt, fangst og fiske er utelatt som rettsgrunnlag i det samiske området sør for Nordland. Dette er ikke rimelig, og rådet ber derfor om at lovgiver også ivaretar rettigheter bygd på slike forhold i lovgivningen.

Kirkerådet vil påpeke at samiske rettigheter er spesielt utsatt i det sørsamiske området, og at behovet for et tydelig rettsvern derfor er betydelig. Rådet vil be om at det tas hensyn til dette i utarbeidelsen av loven.

5. I forholdet til endring i reindriftsloven, er det viktig for reindriften og for reindriftsamene som flytter mellom ulike fylker og regioner at de ikke har for mange forskjellige forvaltningsregimer å forholde seg til. De vil være avhengige av at det finnes gode ordninger som ser mest mulig like ut rundt om i landet – og som også i størst mulig grad er harmonisert med nabolandenes lovverk. Kirkerådet ser derfor positivt på at de forslagene som fremmes, med ett unntak, er fremmet av et samlet utvalg. Kirkerådet støtter at reindriftsretten synliggjøres som en selvstendig bruksrett i statsallmenninger i Nord-Trøndelag, Sør-Trøndelag og Hedmark hvor det drives samisk reindrift – og at det foreslås en styrket reindriftsrepresentasjon i de aktuelle fjellstyrene.
6. Kirkerådet er også glade for det grundige arbeidet utvalget har gjort for å vurdere hvordan konsultasjoner mellom offentlige myndigheter og representanter for samiske interesser og interessehavere kan lovreguleres.
7. Endelig vil Kirkerådet peke på et anliggende som utvalget ikke har fanget opp. Med hensyn til bestemmelsene om landrettigheter i ILO-konvensjon nr. 169 sier konvensjonens artikkel 13 (1) uttrykkelig at det ikke bare skal tas hensyn til næringsbruk i vurderingen av urfolks landrettigheter. Regjeringene bes også om å respektere den spesielle betydningen landområdene har for det berørte urfolkets kulturelle og åndelige verdier knyttet til landskapet. Kirkerådet vil derfor be om at det også ved vurdering av samiske rettigheter også tas hensyn til ulike steder og områders særskilte kulturelle eller åndelige betydning. Tradisjonelle gravplasser, helligsteder etc. kan være eksempler på hva dette dreier seg om. Territorium er ikke bare et spørsmål knyttet til næringsutøvelse, men griper inn i folks forståelse av seg selv og omgivelsene. Kirkerådet ber lovgiver vurdere dette perspektivet i sitt arbeid med lovgivningen.